

قمر بنی هاشم (ولادت حضرت ابو الفضل العباس علیه السلام)

شناسنامه حضرت ابوالفضل العباس علیه السلام

امام علی علیه السلام بعد از فاطمه زهرا علیها السلام طبق وصیت همسر با امامه ازدواج کرد و مدتی بعد در صدد برآمد با یکی از زنان که از خانواده ای شجاع و دلیر باشد، ازدواج کند تا خداوند فرزندی دلیر از وی به او عطا فرماید. به این منظور از برادرش عقیل که در علم انساب تبحر داشت، خواست بانویی از خاندانی اصیل را برگزیند و خود نیز به خواستگاریش برود. و به این ترتیب بود که برادر بزرگتر برای یافتن و سپس خواستگاری از چنین بانویی به فکر فرو رفت و اندکی بعد به یاد دختری از قبیله ی کلابیه افتاد و گفت با ام البنین کلابیه ازدواج کن که در عرب شجاع تر از پدران او کسی نیست. در پی این اظهار نظر، وی از طرف علی علیه السلام برای خواستگاری ام البنین به نزد قبیله کلابیه رفت و مراسم خواستگاری را انجام داد. هر چند اطلاعی از تاریخ این خواستگاری و ازدواج در دست نیست ولی می توان محدوده زمانی این مراسم را با مراجعه به منابع تاریخی مشخص کرد؛ زیرا می دانیم که تولد حضرت ابوالفضل علیه السلام در چهارم شعبان سال 26 هجری قمری ذکر شده است.

ام البنین، مادر حضرت ابوالفضل العباس علیه السلام

ام البنین دختر «حرام بن خالد بن ربیعہ بن الوحید بن کعب بن عامر بن کلاب» است و مادر بزرگوار او «ثمامہ» دختر سہیل بن عامر بن مالک بن جعفر بن کلاب بودہ و پدر و مادرش از خاندان بنی کلاب، هستند و دارای خوبیہا و صفات خانوادگی مشترک می باشند. ابوالفرج در کتاب مقاتل نام یازدہ تن از مادران ام البنین را ذکر می کند کہ ہمگی دارای نسب پاک و ویژگیہایی شناختہ شدہ در عرب می باشند. مورخان در مورد شرافت نسب ام البنین می نویسند: «تاریخ پدران و دایہای ام البنین را بہ ما می شناساند و ما دانستیم کہ آنان از سوارکاران شجاع عرب در جاہلیت بودہ و شرافت و آقایی (سیادت) آنها بہ حدی بودہ است کہ حتی پادشاہان نیز بہ آن اذعان داشتہ اند.» فقیہ فرزانه و عالم بزرگ، شہید ثانی در بارہ حضرت ام البنین سلام اللہ علیہا می گوید: «ام البنین از بانوان بامعرفت و بافضیلت بودہ و نسبت بہ حق اہل بیت شناخت کامل داشتہ و در ولایت و محبت آنان مخلص و پا برجا بود. و او نزد اہل بیت منزلت بالا و وجاہت خاصی داشتہ است.»

صفحاتی از زندگی نامہ حضرت ابوالفضل العباس علیہ السلام

ہمراہی حضرت ابوالفضل علیہ السلام با پدر، فرصتی زرّین در بہرہ گیری از صفات و فضائل علی علیہ السلام در سفر و وطن، حرب و محراب برای او پدید آورد تا در حوادث آیندہ یکایک این اندوختہ های ارزشمند را بہ کار گیرد و در لحظہ های خطر استفادہ نماید. مہم ترین رشادت ابوالفضل علیہ السلام در این دوران، بہ خاک افکندن ہفت پسر ابوشعثا و پدر خیرہ سر آنان در نبرد صفّین بود، کہ نمونہ ای از انبوه فضایل وی بہ حساب می آید؛ لحظہ هایی کہ برق عشق و شوق از سیمای سپاہ علی علیہ السلام می درخشید و سنگینی و شرمندگی معاویہ و ہمراہانش را در صفّین سر بزیر ساخت. حضرت ابوالفضل العباس حدود 15 سال از زندگانی با برکت خویش را در کنار پدر بزرگوارش حضرت علی علیہ السلام گذرانید و بعد از آن ہم در سایہ لطف و مرحمت امام حسن و امام حسین علیہما السلام زندگی کرد و همچون عبدی فرمان بردار، در خدمت این دو بزرگوار بود. آری، پدر و مادر گرانقدرش او را این چنین تربیت کردہ اند کہ باید در برابر امام خود، متواضع و مطیع باشد. و چہ خوب عباس علیہ السلام این معنا را درک نمود! ہمدلی و ہمراہی عباس علیہ السلام با برادران و شیفستگی او نسبت بہ سخنان و دستورات پدر و مادرش، نشانہ ای صریح از شعور و درک والای او بود، کہ ہر روز بیشتر از گذشتہ، شہد دانش و دانایی را در کام اندیشہ اش شیرین تر می کرد و با آداب و اخلاق اسلامی آشنا تر می گشت.

برگ هایی از دفاتر فضائل و مناقب حضرت ابوالفضل العباس علیه السلام

حضرت عباس سلام الله علیه، جمال ظاهر و کمال باطن را جمع کرده بود. وی آن قدر زیبا و نورانی بود که ملقب به «قمر بنی هاشم» شده بود؛ امام جعفر صادق علیه السلام، عمویش حضرت عباس سلام الله علیه را با وصف عرشی «عبد صالح» می ستوده و می فرمود: «السلامُ عَلَیْکَ اَیُّهَا الْعَبْدُ الصَّالِحُ». همچنین امام صادق علیه السلام فرموده: «او ایمانی قوی و پر صلابت داشت». و در تعبیر دیگری فرموده است: «او دارای بصیرتی نافذ و عمیق بود». در زیارت ناحیه مقدسه آمده است: «گواهی می دهم که تو خیرخواه خداوند و رسولش و برادرت بودی». امام سجاد علیه السلام فرمود: رحمت خدا بر عباس! پس سوگند به خدا! او از خود گذشتگی کرد و شجاعتش را در جنگ نشان داد و به قلب لشکر زد و لشکریان، گرد او را گرفتند و به زحمتش انداختند و او جانش را فدای برادرش کرد؛ تا این که دستانش قطع شدند؛ پس خدای عز و جل به جای آن دو دست، دو بال به او داد که با ملائکه در بهشت پرواز می کند؛ همان گونه که به جعفر بن ابیطالب، عنایت کرد و قطعاً برای عباس، نزد خدای تبارک و تعالی، مقام و منزلتی است که همه شهیدان در روز قیامت، به آن غبطه می خورند.

الگوهای رفتاری در شخصیت حضرت ابوالفضل العباس علیه السلام

تمام ویژگی ها و فضایل و کمالات حضرت عباس(ع) شعاعی از یک دایره است؛ دایره ای که بایستی آن را «ولایت پذیری» و اطاعت بی چون و چرا از «ولایت» نام نهاد. به عبارت دیگر تمام ویژگی ها و کمالات ابوالفضل العباس(ع) در پرتو پیروی محض از ولی الله زمان خود یعنی برادرش، حسین(ع) رنگ می گیرد. همین ولایت پذیری است که شالوده اصلی دیگر فضایل و صفات آن بزرگوار را تشکیل می دهد. اگر این اطاعت پذیری از زندگی حضرت عباس(ع) حذف شود، دیگر فضایل حضرتش در بازار الهی قدر و بهایی نخواهند داشت. در حقیقت، پذیرش ولایت حجت زمان و پیروی مطلق از حجت الهی، حرکات حضرت عباس را نه تنها در روز عاشورا، بلکه قبل از آن جهت داد و کرامات حضرتش به عنوان «باب الحوائج» در گشودن گره های کور زندگی متوسلین به آن حضرت، تنها گوشه ای از مزد دنیایی پروردگار به ایشان می باشد؛ طبیعتاً

ذخایری که خداوند متعال برای آن بزرگوار در قیامت تدارک دیده است، به تصور ما در نخواهد آمد، و این اجر ولایت پذیری قمر بنی هاشم است.

بر خوان کرامت حضرت ابوالفضل العباس علیه السلام

آیت ا[حاج سید عباس کاشانی حائری نقل می کرد: «روزی در خانه آیت ا[العظمی حکیم بودم که کلیددار آستان مقدس حضرت ابوالفضل، علیه السلام، تلفن کرد و گفت: سرداب مقدس ابوالفضل، علیه السلام، را آب گرفته و بیم آن می رود که ویران گردد و به حرم مطهر و گنبد و مناره ها نیز آسیب کلی وارد شود، شما کاری بکنید. آیت ا[حکیم فرمودند: من جمعه خواهم آمد و هرآنچه در توان دارم انجام خواهم داد. آنگاه گروهی از علمای نجف از جمله اینجانب به همراه ایشان به کربلا و به حرم مطهر حضرت ابوالفضل العباس، علیه السلام، رفتیم، آن مرجع بزرگ برای بازدید به طرف سرداب مقدس رفت و ما نیز از پی او آمدیم، اما همین که چند پله پایین رفتند، دیدم نشستند و با صدای بسیار بلند که تا آن روز ندیده بودم، شروع به گریه کردند. همه شگفت زده و هراسان شدیم که چه شده است؟ من گردن کشیدم دیدم شگفتا منظره عجیبی است که مرا هم گریان ساخت. قبر شریف حضرت ابوالفضل، علیه السلام، در میان آب مثل جایی که از هر سو به وسیله دیوار بتنی بسیار محکم حفاظت شود، در وسط آب قرار داشت، اما آب آن را نمی گرفت. درست همانند قبر سالارش حسین، علیه السلام، که متوکل عباسی بر آن آب بست اما آب به سوی قبر پیشروی نکرد.

با ادب آموختگان مکتب جانبا ز کربلا

به منظور گرامی داشت خاطره ایثارگری های جانبا زان عزیز، سالروز ولادت با سعادت بزرگ جانبا ز کربلا، حضرت عباس علیه السلام به عنوان روز جانبا ز نامیده شده است. جانبا زان با الهام از کردار و منش آن بزرگوار، درس فداکاری و شجاعت و وفا آموختند و در عمل نیز آن را به اثبات رسانیدند. این عزیزان در راه دفاع از اهداف مقدس اسلام، تا پای جان ایستادند و با اهدای بخشی از وجود خود، از حریم اسلام

محافظت نموده، حماسه ای جاوید آفریدند. آن ها امروز نیز با حضور در صحنه های مختلف سیاسی، فرهنگی، علمی و ورزشی، از ارزش ها و اهداف انقلاب اسلامی دفاع نموده و با عمل به دستورات و احکام الهی، الگوی شایسته ای برای جوانان و همه مردم انقلابی به شمار می آیند.

در سایه سار شعر

روز میلاد ابا الفضل رشید آمده است/یا که بر خلق زمین، لطف مزید آمده است

بعد میلاد حسین بن علی شمس ضحی/قمری از پی خورشید پدید آمده است

دست پر قدرت اوصف شکن کربلاست/یاور دین خدا، خصم یزید آمده است

صاحب طلعت زیبا و قدی چون شمشاد/دست پرورده خلاّق مجید آمده است

مادر دهر نزایید و نزاید به جهان/همچو عباس دل آور که وحید آمده است

بر حسین بن علی از کرم حضرت حق/با چنین یار وفادار نوید آمده است

رشحاتی از قلم

نمی دانم جهان این خوشبختی شگرف را مدیون کدام دعای مستجاب بود که خدا، نام متبرک تو را به پیشانی زمین نوشت و سرنوشت آب ها را به سخاوت دستان سپرد؟ ثانیه های مبارک، مزده آمدنت را بی تاب شدند و هیجان، در بستر تمام رودها شتاب گرفت. از همان لحظه نخستین میلادت، پروانه ها مسیر نگاه لاهوتی ات را تا دورترین شعاع شیفتهگی به رقص آمدند و تمام ستاره ها، زیارت خوان چشم هایت

شدند. تو آمدی تا خیمه های جوانمردی و غیرت را ستون شوی. انگار خدا کلید تمام قفل های بسته را به کرامت دستان تو سپرده است که به محض شکفتن نامت، عقده ها باز می شود! چهره آسمانی ات، چقدر با روشنان ماه نسبت داشت آن گاه که ماه، بر مدار چهاردهم متوقف می شد! لبخندت، رایحه گل های بهشت را می پراکند در شامه خاک. آیین تو مردانگی است و شیوه ات جان بازی. آقا! لب های فرات، برای بوسیدن لب های ترک برداشته است. اگر زمزمه تمام آب های جهان را یک جا جمع کنی، مدح تشنگی سقایی است که عطش لب هایش تمام آب ها را، حسرت به دل گذاشته. تو آمدی و بر پیشانی محرم، نامت روشن و تابناک، طلوع خواهد کرد و از هیبت نگاه حیدری ات، زهره کوه ها آب خواهد شد. تو از دامن شجاعت برخاستی و در آغوش مردانگی بالیدی.

منبع: پایگاه اطلاع رسانی حوزه